

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze jako soud odvolací rozhodl v senátu složeném z předsedy Mgr. Richarda Tomana a soudkyň JUDr. Lady Závaškové a JUDr. Renáty Zimové ve věci

žalobce: ██████████ A ██████████ H ██████████ narozený ██████████
bytem ██████████
zastoupený advokátem Mgr. Ing. Antonínem Továrkem
sídlem tř. Kpt. Jaroše 1844/28, 602 00 Brno

proti
žalované: **Česká republika - Ministerstvo spravedlnosti**
sídlem Vyšehradská 427/16, 128 10 Praha 2
jednající Úřadem pro zastupování státu ve věcech majetkových
sídlem Rašínovo nábřeží 390/42, 128 00 Praha 2

o zaplacení částky 300 060 Kč s příslušenstvím

o odvolání žalované proti rozsudku Obvodního soudu pro Prahu 2 ze dne 12. 5. 2020,
č. j. 19 C 85/2019-95

takto:

- I. Rozsudek soudu prvního stupně se výroku I. **mění** tak, že se žaloba o zaplacení částky 10 500 Kč s 10 % úrokem z prodlení od 28. 8. 2019 do zaplacení **zamítá**, jinak se v tomto výroku **potvrzuje**.
- II. Žalovaná je povinna zaplatit žalobci náhradu nákladů řízení před soudy obou stupňů ve výši 35 560 Kč k rukám Mgr. Ing. Antonína Továrka, advokáta, do 15 dnů od právní moci rozsudku.

Shodu s prvopisem potvrzuje Hana Rejentová.

Odůvodnění:

1. Napadeným rozsudkem soud prvního stupně uložil žalované povinnost zaplatit žalobci částku 32 250 Kč se zákonným úrokem z prodlení z této částky ve výši 10% ročně od 28. 8. 2019 do zaplacení (výrok I.), zamítl žalobu o zaplacení částky 267 810 Kč se zákonným úrokem z prodlení z této částky ve výši 10% ročně od 28. 8. 2019 do zaplacení (výrok II.) a dále rozhodl, že žalovaná je povinna zaplatit žalobci náhradu nákladů řízení ve výši 35 223 Kč (výrok III.).
2. Soud prvního stupně tak rozhodl o žalobě, kterou se žalobce domáhal přiměřeného zadostiučinění za nemajetkovou újmu, která měla žalobci vzniknout nesprávným úředním postupem v podobě nepřiměřené délky řízení vedeného u Krajského soudu v Ostravě pod sp. zn. [REDAKCE]. Žalobce uvedl, že se obrátil, stejně jako více než 230 dalších vytěsňených akcionářů společnosti ArcelorMittal Ostrava, a. s., ke Krajskému soudu v Ostravě s návrhem na přezkoumání přiměřenosti protiplnění podle § 183i a násl. obchodního zákoníku (dále jen „obch. zák.“). Žalobce podal návrh dne 8. 7. 2010. V řízení docházelo k průtahům, přičemž bylo skončeno až usnesením Vrchního soudu v Olomouci ze dne 19. 9. 2018, které nabylo právní moci dne 6. 11. 2018. Předmetné řízení tak trvalo více jak 8 let, což žalobce považuje za nepřiměřené. Žalovaná k žádosti žalobce o předběžné projednání konstatovala nepřiměřenost délky řízení a poskytla žalobci konstatování porušení práva, peněžitou náhradu ale nepřiznala.
3. Soud prvního stupně na podkladě provedených důkazů, zejména obsahem spisu Krajského soudu v Ostravě sp. zn. [REDAKCE] resp. [REDAKCE] a nesporných tvrzení účastníků, dospěl ke skutkovým zjištěním, která podrobně popsal v bodu 4. až 6. odůvodnění napadeného rozsudku. Odvolací soud na tato zjištění odkazuje a na tomto místě pouze stručně shrnuje stěžejní skutková zjištění.
4. Dne 8. 7. 2010 podal žalobce ke Krajskému soudu v Ostravě žádost o přezkoumání výše protiplnění podle § 183k obch. zák. (vedena pod sp. zn. [REDAKCE]). Usnesením č. j. [REDAKCE] byla žaloba žalobce spojena s dalšími žalobami ke společnému projednání a nadále vedena pod sp. zn. [REDAKCE] přičemž v řízení vystupovalo celkem 237 žalobců. Účastníci byli vyzýváni podle § 43 o. s. ř. k odstranění vad žaloby. Ve věci byla konána jednání od 26. 8. 2013, přičemž dne 27. 8. 2013 byl ve věci ustanoven znalecký ústav z oboru ekonomiky. Spis byl znalci předán dne 15. 11. 2013. Dne 3. 2. 2015 byl soudu zaslán znalecký posudek. Při jednání dne 16. 6. 2015 bylo provedeno dokazování znaleckým posudkem a výsledkem zástupce znaleckého ústavu a dne 17. 6. 2015 bylo vydáno rozhodnutí ve věci samé. Proti usnesení byla podána odvolání. Věc byla předložena Vrchnímu soudu v Olomouci dne 1. 8. 2016, načež byla vrácena bez věcného vyřízení. Věc byla opětovně předložena Vrchnímu soudu v Olomouci dne 22. 5. 2017 a znovu dne 26. 1. 2018. Dne 19. 9. 2018 se konalo odvolací jednání, na kterém bylo usnesení soudu prvního stupně ve věci samé částečně potvrzeno, a částečně byla odvolání odmítnuta. Rozhodnutí nabylo právní moci dne 6. 11. 2018. Žalobce k datu 19. 1. 2007 vlastnil 62 kusů akcií společnosti ArcelorMittal Ostrava a.s. Žalobce se dne 27. 2. 2019 obrátil na žalovanou s požadavkem na finanční zadostiučinění z důvodu nepřiměřené délky posuzovaného řízení. Žalovaná konstatovala nesprávný úřední postup bez poskytnutí finančního plnění.
5. Soud prvního stupně věc posoudil podle zákona č. 82/1998 Sb., o odpovědnosti za škodu způsobenou při výkonu veřejné moci rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem (dále jen „zákon“), zejména podle § 1, § 5 písm. b), § 13 odst. 1 a § 31a odst. 1, 2, 3 zákona.

Shodu s prvopisem potvrzuje Hana Rejentová.

6. Na základě zjištěného skutkového stavu, citovaných zákonných ustanovení, judikatury Evropského soudu pro lidská práva (dále jen „ESLP“) a Nejvyššího soudu ČR, a zejména stanoviska Nejvyššího soudu ČR ze dne 13. 4. 2011, Cpjn 206/2010 (dále jen „Stanovisko“), dospěl soud prvního stupně k závěru, že žaloba je zčásti důvodná. Předmětné řízení se odvíjelo od doručení návrhu soudu podle § 183k obch. zák., o přezkoumání přiměřenosti protiplnění, dne 8. 7. 2010, do právní moci konečného rozhodnutí ve věci dne 6. 11. 2018. Soud proto stanovil celkovou délku řízení v délce 8 let a 2 měsíce. Tato délka se jeví nepřiměřeně dlouhou. V důsledku porušení práva žalobce na vydání rozhodnutí v přiměřené lhůtě mu vznikla nemajetková újma (presumovaný vznik újmy žalovaná nevyvracela), kterou je nutno odškodnit v penězích, neboť žádné okolnosti, pro něž by bylo namíste spokojit se v dané věci pouze s konstatováním porušení práva, žalovaná netvrdila a soud je neshledal (srov. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 28. 2. 2012, sp. zn. 30 Cdo 2828/2011). Prvostupňový soud jako základní částku finančního zadostiučinění přiznal částku 15 000 Kč za první dva roky a dále vycházel z této částky i za další trvání řízení, čímž dospěl k základní částce finančního zadostiučinění ve výši 107 500 Kč. Z důvodu složitosti řízení odečetl z této částky 30 %, neboť shledal skutkovou a procesní náročnost projednávaného řízení s ohledem na množství účastníků (celkem 237 navrhovatelů), kteří se obrátili na soud se žalobou na přezkoumání výše přiměřenosti protiplnění menšinových akcionářů, a o čemž se vedlo společné řízení. Právě počet účastníků jednoznačně navýšil časovou náročnost procesních úkonů soudu, po skutkové stránce bylo důležité vypracování znaleckého posudku k ocenění hodnoty kmenové akcie, které s ohledem na velikost dané společnosti zabralo značnou část řízení, a to jeden a půl roku, z důvodu shromažďování podkladů nutných pro jeho vypracování. Ve vztahu k jednotlivým žalobcům s ohledem na jejich počet potom byla vydávána procesní usnesení, a to výzvy k odstranění vad podání, zastavení řízení, výzva k doložení oprávnění jednat za žalobce, výzvy k zaplacení soudních poplatků, usnesení o zastavení odvolacího řízení pro nezaplacení soudního poplatku za odvolání a případné jejich následné rušení, když s ohledem na počet účastníků – žalobců, bylo nutné tyto procesní rozhodnutí rozesílat a předvolávat účastníky k jednání. Věc byla vedena na dvou stupních soudní soustavy, soud prvního stupně rozhodoval jedenkrát, odvolací soud taktéž jedenkrát, ve věci proběhla celkem 4 jednání. Soud dále odečítal 30% z důvodu sdílené újmy, a to právě pro velké množství účastníků řízení, kteří sdíleli stejný osud svých nároků. Soud dále snížil celkovou částku pro význam předmětu řízení pro účastníka o dalších 10%, neboť daný typ řízení není typem sporu, se kterým ESLP spojuje vyšší význam řízení pro účastníky (za řízení se zvýšeným významem pro účastníky jsou považována zejména řízení trestní, opatrovnická, pracovněprávní, o osobním stavu, ve věcech sociálního zabezpečení a týkající se zdraví nebo života). Soud prvního stupně se zabýval i tím, co bylo pro žalobce takzvaně „v sázce“, když odškodnění za nepřiměřenou délku soudního řízení se poskytuje za nejistotu spojenou s právním postavením poškozeného, která je tím větší, čím větší je význam předmětu řízení pro poškozeného (srov. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 18. 10. 2011, sp. zn. 30 Cdo 1313/2010). Pro žalobce bylo předmětem řízení pouhé určení hodnoty akcie, kdy žalobce byl v nejistotě ohledně hodnoty akcie, které bylo nutné stanovit na základě znaleckého posudku. Žalobce vlastnil celkem 62 kusů akcií, jejich hodnota byla následně stanovena na částku 4 743 Kč, když předmětem řízení byl návrh na určení přiměřené hodnoty akcií, u nichž byla valnou hromadou žalované společnosti navržena hodnota 4 000 za jednu akcii. Ve hře byla pouze nejistota žalobce, zda hodnota akcií bude stanovena ve vyšší či nižší částce, než která byla stanovena valnou hromadou. Soud je proto přesvědčen, že význam předmětu řízení pro žalobce byl nižší. Ze všech shora uvedených důvodů proto soud dospěl k nutnému ponížení o 70% z částky 107 500 Kč na částku 32 250 Kč, když pokud jde o ostatní kritéria, tyto neshledal významnými pro jakékoli

navýšení či ponížení finanční částky s ohledem na specifika projednávaného případu. V části nároku, který svou výší přesahuje částku, která byla určena adekvátním přiměřeným zadostiučiněním, soud prvního stupně žalobu zamítl. O náhradě nákladů řízení ve smyslu § 142 odst. 3 o. s. ř., neboť rozhodnutí o výši plnění záviselo na úvaze soudu, přičemž žalobce byl co do základu nároku úspěšný.

7. Proti tomuto rozsudku podala žalovaná včasné odvolání, které po upřesnění směřovalo pouze proti výroku I. a III. Zdůraznila, že sama žalovaná učinila nesporným, že předmětné řízení trvalo 8 let a 5 měsíců, ale vzhledem ke skutkové a právní složitosti a též složitosti po stránce procesní (samotný rozsah spisového materiálu) konstatovala, že došlo k nesprávnému úřednímu postupu ve smyslu § 13 zákona, finanční odškodnění ale poskytnuto nebylo. I po provedeném dokazování před soudem má za to, že v daném případě je konstatování porušení práva dostačující. V řízení vedeném u KS v Ostravě nebyly shledány žádné průtahy. Na soud se obrátilo celkem 237 navrhovatelů se žalobou na přezkoumání výše protiplnění při vyvlastnění menšinových akcionářů a o těchto nárocích se vedlo společné řízení. Podle žalované je význam řízení pro žalobce běžný. Podle ustálené judikatury ESLP je věnována zvýšená pozornost zejména věcem trestním, opatrovnickým, pracovně právním, věcem osobního stavu či věcem týkajícím se života nebo zdraví. Na straně navrhovatelů se jednalo o silně sdílenou újmu. V daném případě se jednalo o zákonem předvídanou možnost, následek rozhodnutí hlavního akcionáře. Navrhovatelé tak byli určitým způsobem pasivním prvkem v řízení, když stěžejním důkazem byl znalecký posudek oceňující společnost ArcelorMittal. Ve vztahu k navrhovatelům se jednalo o deklaratorní rozhodnutí. V žádném případě se nejednalo o jejich právech a povinnostech. Menšinová akcionářská ani nemají možnost ovlivňovat svým hlasováním chod a směřování společnosti. Navrhla, aby napadený rozsudek soudu prvního stupně byl změněn a žaloba byla zcela zamítnuta.
8. Žalobce ve svém vyjádření k odvolání poukázal na to, že řízení, které trvalo 8 let a 2 měsíce lze považovat za nepřiměřeně dlouhé, když ve věci samé rozhodoval soud prvního stupně jedenkrát, stejně jako odvolací soud, přičemž se uskutečnila pouze 4 jednání. ESLP jen zcela výjimečně nepřiznává zadostiučinění v penězích. Odkazuje i na tomu odpovídající závěry judikatury Nejvyššího soudu, které cituje. Žalobce souhlasil s tím, jak soud prvního stupně posoudil kritérium tzv. sdílené újmy, i všechna další zákonná kritéria. Nesouhlasil však s tvrzením žalované, že v žádném případě nedošlo k zásahu do jeho práv a povinností vytěsněním ze společnosti ArcelorMittal Ostrava, a. s., neboť tím došlo k přechodu vlastnického práva žalobce na hlavního akcionáře této společnosti, společnost ArcelorMittal Holdings AG, se sídlem ve Švýcarsku. S ohledem na délku řízení je značně snížena, ne-li mizivá možnost domoci se dorovnání přiměřeného protiplnění, úroků a náhrady nákladů soudního řízení na společnosti ArcelorMittal Holdings AG, která převedla veškeré své jmění, které zde měla, mimo území ČR. Navrhl, aby odvolací soud napadený rozsudek potvrdil a přiznal mu náhradu nákladů odvolacího řízení.
9. Odvolací soud přezkoumal napadený rozsudek včetně řízení, které jeho vydání předcházelo (§ 212 a § 212a o. s. ř.), a dospěl k závěru, že odvolání žalované je zčásti důvodné.
10. Soud prvního stupně si pro své rozhodnutí opatřil postačující skutková zjištění, s nimiž se odvolací soud zcela ztotožňuje a pro stručnost na ně odkazuje. Správně také dovodil, že délka posuzovaného řízení není přiměřená průběhu řízení a skutkové a právní složitosti daného případu, a je proto namístě poskytnout žalobci odškodnění imateriální újmy, kterou žalobce v příčinné souvislosti s dlouhotrvajícím řízením utrpěl. Sporným nebyl průběh namítaného řízení v rovině jeho celkového trvání od 8. 7. 2010 do 6. 11. 2018, ani v rovině

časové posloupnosti jednotlivých procesních úkonů, k nimž v řízení docházelo. Spornou zůstala otázka, jaká forma odškodnění odpovídá újmě žalobce, a v případě finančního odškodnění pak otázka, jak zohlednit kritéria vyplývající z § 31a odst. 3 zákona. Odvolací soud nepřisvědčil žalované, že by bylo k odškodnění újmy způsobené žalobci dostačující konstatování porušení práva, které bylo žalobci žalovanou poskytnuto. Průběh posuzovaného řízení neumožňuje uzavřít, že by jeho význam byl pro žalobce malý až bagatelní, a že by stačilo pro odškodnění jeho újmy pouze nepeněžitě odškodnění.

11. Soud prvního stupně pro určení výše odškodnění v penězích správně vyšel ze základní částky 15 000 Kč za každý rok trvání sporu s výjimkou prvních dvou let, které se započítávají pouze jednou polovinou, a která odpovídá rozmezí stanovenému judikaturou Nejvyššího soudu (15 000 – 20 000 Kč/rok), když pro vyšší než základní částku nejsou dány podmínky (zejména extrémní délka řízení). Přestože soud prvního stupně správně určil jak základní částku za rok, resp. první dva roky trvání sporu, tak i délku jeho trvání od 8. 7. 2010 do 6. 11. 2018, nesprávně uzavřel, že se jedná celkem o 8 let a 2 měsíce, když správně se jedná o řízení v délce 8 let a 4 měsíců. Základní částka tak činí správně 110 000 Kč.
12. Vzhledem k tomu, že v řízení nebyly zjištěny okolnosti, které by z hlediska aplikace jednotlivých kritérií podle § 31a odst. 3 zákona odlišovaly projednávanou věc od věci již zdejší soudem rozhodované pod sp. zn. [REDAKCE] odvolací soud posoudil i v této věci tato kritéria stejným způsobem.
13. Odvolací soud shledal příležitým závěr prvostupňového soudu o tom, že délka posuzovaného řízení byla dána zejména procesní obtížností pro extrémní počet účastníků řízení a dále i skutkovou obtížností spočívající v nutnosti vypracovat obsáhlejší znalecký posudek. Podle názoru odvolacího soudu je však nutné soudem prvního stupně popsanou složitost řízení zohlednit vyšším snížením základní částky, a to o 40%.
14. Stejný závěr činí odvolací soud i ve vztahu k posouzení tzv. sdílené újmy. Jak plyne např. z rozhodnutí Nejvyššího soudu sp. zn. 30 Cdo 3694/2011 i Stanoviska, je větší počet účastníků, který vystupuje v řízení ve společném zájmu, tou okolností, která zmírňuje utrpěnou újmu, a tím pádem i snižuje výši zadostiucnění pro každého jednotlivce. I z judikatury ESLP plyne, že se jedná právě o takové typy sporů, u nichž lze aplikovat snížení výše zadostiucnění z důvodu většího počtu účastníků (např. spory o vyvlastňování pozemků ve veřejném zájmu, spory z nevydařených investičních záměrů soukromých společností či důchodů válečných veteránů), i když tito účastníci nejsou propojeni více, než jen společným zájmem ve sporu. Členství ve skupině osob, které zahájily řízení na základě stejného skutkového nebo právního základu, má podle ESLP za následek, že výhody i nevýhody společného řízení jsou účastníky sdíleny. Přitom platí, že výše zadostiucnění by měla odpovídat částkám, které jsou přiznávány v obdobných případech, a zároveň by výše zadostiucnění přisouzená všem účastníkům dohromady měla být přiměřená závažnosti porušení práva v posuzované věci. Právě na případ žalobce tak dopadá možnost výrazného snížení základní částky pro větší počet účastníků (237 účastníků odškodňovaného sporu) S ohledem na shora uvedené odvolací soud považuje za příležitější snížení základní částky z důvodu sdílené újmy o 40%.
15. Pokud jde o kritérium významu řízení pro žalobce, odvolací soud na rozdíl od soudu prvního stupně neshledal význam sníženým, ale standardním, a proto základní částku z tohoto důvodu nemodifikoval. Předmětem posuzovaného řízení bylo určení hodnoty akcie. I když žalobce měl v podstatě jistotu ve vztahu k určité hodnotě akcie a tuto hodnotu

bylo pouze nutné stanovit, nelze z uvedeného dovozovat menší míru nejistoty žalobce o tom, jakým způsobem pro něj spor dopadne. Ostatní kritéria se na navýšení či ponížení základní částky nepodílela. Odvolací soud tak uzavírá, že celková výše přiměřeného zadostiučnění po úpravě základní částky (110 000 Kč) podle uvedených kritérií (- 40%, - 40%) činí částku 22 000 Kč.

16. Vzhledem k tomu, že soud prvního stupně přiznal žalobci částku 32 500 Kč, odvolací soud podle § 220 odst. 1 o. s. ř. změnil rozsudek soudu prvního stupně v napadeném výroku I. tak, že žalobu zamítl ještě o další částku 10 500 Kč s příslušným úrokem z prodlení, jinak jej jako věcně správný podle § 219 o. s. ř. potvrdil. V nenapadené části výroku II. zůstal rozsudek nedotčen (§ 206 odst. 2 o. s. ř.).
17. O náhradě nákladů řízení před soudy obou stupňů rozhodl odvolací soud podle § 142 odst. 3 o. s. ř. a § 224 odst. 2 o. s. ř. Jelikož jde o řízení, v němž rozhodnutí závisí na úvaze soudu, i v případě jen částečného úspěchu přiznal odvolací soud žalobci plnou náhradu účelně vynaložených nákladů představující zaplacený soudní poplatek ve výši 2 000 Kč, náklady právního zastoupení, cestovné a náhradu za ztrátu času. Odměna za jeden úkon právní služby činí podle § 9 odst. 4 vyhlášky č. 177/1996 Sb. (dále jen „AT“) částku 3 100 Kč a paušální náhrada podle § 13 odst. 4 AT částku 300 Kč. Jedná se o 5 úkonů právní služby v řízení před soudem prvního stupně (převzetí zastoupení, sepsání žaloby, vyjádření ze dne 3. 12. 2019, účast u jednání dne 5. 11. 2019 a dne 12. 5. 2020), 2 úkony v odvolacím řízení (vyjádření k odvolání a účast u jednání) a 7 paušálních náhrad hotových výdajů. Odvolací soud naopak nepřiznal odměnu za doplnění žaloby ze dne 1. 10. 2019 a sdělení ze dne 7. 10. 2019, neboť žalobce těmito podáními pouze odstraňoval chyby a vady žaloby, která však měla být perfektní již při svém podání. Takové náklady nelze považovat za účelné. Odměna proto činí částku 23 800 Kč. Cestovné v souladu s § 157 zákona č. 262/2006 Sb. a vyhláškou č. 358/2019 Sb. za cestu zástupce žalobce na jednání konané dne 12. 5. 2020 osobním vozidlem z [redacted] do Prahy a zpět v rozsahu 416 km (průměrná spotřeba 5,33 l/100km, sazba základní náhrady 4,20 Kč za 1 km jízdy, cena pohonných hmot 32 Kč/l) činí částku 2 456,72 Kč. Cestovné za cestu vlakem z [redacted] do Prahy a zpět na jednání odvolacího soudu dne 24. 9. 2020 ve výši 732 Kč. Žalobci dále vznikl nárok na náhradu za promeškaný čas podle § 14 odst. 1 písm. a) a 3 AT (24 započatých půlhodin při cestě ze sídla advokátní kanceláře zástupce na jednání k soudu a zpět, a to na jednání dne 12. 5. 2020 a dne 24. 9. 2020) ve výši 2 400 Kč. Žalobci dále náleží i 21% DPH (z odměny, cestovného a ztráty času) ve výši 6 171, 63 Kč. Celkové náklady řízení činí po zaokrouhlení částku 35 560 Kč.

Poučení:

Proti tomuto rozsudku není dovolání přípustné.

Praha 24. září 2020

Mgr. Richard Toman v.r.
předseda senátu

Shodu s prvopisem potvrzuje Hana Rejentová.